

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor.
Egyes száma ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:
BILKEI FERENC

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes szárok kaphatók: a dohányüzletben.

A modern kürtösök.

Írta: FÉLCSUTI.

Jericho falainak összeomlásánál nem lehetett oly nagy a láрма, mint amilyet a szabadkőmíves újságírók cselekesznek azon alkalomból, hogy Portugália szociáldemokratikus elvekkel telített köztársasági elemei, hadat üzentek a jobb érzesnek, a kereszténységnek s vele együtt a papságnak, jelesen szerzetes rendeknek.

A „közhangulat” éltetéséhez ami modern kürtöseink is megjelentek, s a fölük várható igyekezettel harsogtatják a trombitákat, melynek etanulmányához, úgy hiszem, elég hosszú idejük volt.

Midőn e sorokat írjuk, a jobb gondolkozású elemek félre ne értsenek bennünket, sem vallásos meggyőződést sérteni, sem vallásos motívumokat kicsinyelni nem akarunk, mert hisz épp bennünk él és táplálódik az az egészséges és józan észtl is meggyőzött gondolat, hogy a vallás érzése, a hit meggyőző ereje annyira szükséges a mindennapi társadalmi élet hangulatának irányítására, hogy enélkül ön- és céltudatos életet el sem képzelhetünk; — midőn tehát a jelzett kirohanásokkal foglalkozunk, csak leszögezni óhajtjuk azt a tapasztalatból merített tény, hogy a szabadkőmívesek elsősorban előidézői a forradalmi nézeteknek, s mivel meggyőződésük nincsen, düh-rohamot intéznek ama szerzetesek ellen, melyek a józan gondolkodást ajánlják; a nyugodt és békés hangulatot hirdetik, hogy elnémitva a vezérelket zavart idézzenek elő s a zavarosban haláshassanak.

Ki lehat a szerzetesekkel! Inyenc falatját képezte ez mindenkor a szabadkőmívességnek s hogy kirohanásának indokot is adjon oda vágja a bombasztikus frazist: ki a szerzetesekkel, mert ők a kultura kerékkötői, megölői.

De hát ki nem ismeri ezt az ügyes-játékot?

Rágalommal, — mert hát mindig ragad valami, — óhajtják tévutrá vezetni a keresztény magyar népet, mert agynélküli verebeknek gondolják a magyar népet. A verebeknek csapják ezt a játékot. Midőn a gabona érik, a gazdák madárjésztöket állítanak föl. Két fatuskót kötnek össze, rájuk akasztanak egy köpenyegét vagy kabátot, föléje helyeznek egy rongyos kalapot és készen van a madárjésztő. A szél mozgatja a rongyokat és az együgyű madárkák kerülnek a mezőt, nem nyúlnak a terméshez. Ilyen együgyű madaraknak nézik manapság a keresztény népet. Ijesztetik őket szerzetes rendekkel, papokkal.

Pedig aki a történelem lapjait elfogulatlanul olvasta, hamar látszabba jut azzal, hogy mindezek a frazisek és bombasztok amiket a papság, a szerzetesrendek ellen fölhoznak, nem egyéb, mint együgyű madárjésztés.

Hát nem a kereszténység, a papság volt az, mely a népek szabadságát védelmezte, és az emberiséget az értelem fokára emelte?

Vajon a római rabszolgáknak kik nyitották meg a szabadság kapuit? A történelem nem hazudik, az világosan mondja, hogy a kath. papok. És kik védelmezték

meg az amerikai öslakókat az európai kalandorok rablóvágyaival szemben? Azok a gyűlölt józsuiták, kikkel műmusként jésztetik az embereket.

Ki védelmezte meg a száz IV. Henrikkel szemben a szabadságot? VII. Gergely pápa.

Ki szabadította meg Magyarországot a török uralom alól? A gyűlölt pápák!

Ki szabadította meg a magyárokat II. András uralma alatt a lelketlen uzoarásoktól? III. Honorius pápa.

Kik nyerték meg az Ázsiából ide vándorló vad néptörzseket a kulturának és kik tanították őket az állandó tartózkodásra, a hazaszeretetre? Azok a „hazátlan”, „hazsnavéhetetlen” szerzetesek, kiket most a szabadkőmívesek kikergetnének és kiket, mint a sötétség terjesztőt akarnak feltüntetni a nép előtt.

Igazán kacagató helyzet, midőn a rószakarat szemünkbe vágja, hogy a papok a haladás ellenségei, a tudománynak művészetnek kerékkötői!

Mennyi hazugság és hülyeség, e né hány szóban.

Hát azt kérjük a szerzetesűző szabadkőmívesektől, hogy az okori remekírók munkáit kik másolták le a zárda komor falai között?

Hát tudják azt a szerzetes üző dicső leventék, hogy Kolumbusz Kristóf sohasem fűdözte volna föl Amerikát, ha egy Fra Mauro nevű szerzetes már 1450-ben egy oly földabroszt nem készít, mely Kolumbusban fölkelte az uti szándékot?

Hát tudják-e azt, hogy a római számok

A székesfehérvári főgimnázium Mária-kongregációjának évi jelentése.

— A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcája. —

Ha nem hinnék az isteni szó erejében, ha nem tudnám jól azt, amire a történelem tanít: megdöbbenve nézném azt a vihart, mely napjainkban a katolikus egyház kétezer éves íájat rázza.

Ha nem olvsnám az evangéliumban Krisztusnak ott a genezáreti tó feletti végtelen nyugalommal, isteni biztossággal mondott szavait, hogy non praevalebunt; ha nem tudnám, hogy a negyedik század elején „a fölkerekesség felsőhajtott és ariánusnak látta magát”; ha nem ismerném a füstbe ment lutheri jóvendölést, hogy „mortuus mors tua ero Papa,” ha sohasem halottam volna, hogy — mint Macaulay monja — körülbelül száz év előtt, VI. Pius halála után gondolkodó fők is meg voltak győződve arról, hogy titót az egyház utolsó órája; mondom, ha nem hinném, nem tudnám, hogy a katolikus egyház elpusztíthatatlan: gondolkodóba esném s meg tudnám érteni, ha egy modern Diocletiannek eszébe találna jutni érmet veretni annak

emlékére, hogy a kereszténység elűnt a föld színéről, „nomine christianorum delecto.”

Recsegní-röpogni látszanak ennek a világ legnagyobb, leghatalmasabb intézményének összes eresztékéi. Európa nagyobb, hatalmasabb fele nem Róma alattvalója. Oroszország a schizma hive, a német, angol és skandináv népek negy-száz éve szakítottak az egyházzal, Amerika nagy része protestáns hitre esküszik. Az egyház elsőleánya csúfosan bánt a harmadik köztársaság negyven éves uralma alatt az édes anyjával, Portugália e napokban kergeti el szerzeteseit dobja ki iskoláiból a vallásoktatást, Olaszország fővárosának zsidó polgármestere arcátlan kiszólásokkal inzultálja a pápát, a „legkeresztényebb király” országában most érik a kulturharc, melynek végét senki sem tudja. Valóban a régi, tisztelretlenül jóslat „igenis ardens” ég, lobog, perzsel világszeret s nem csodálom, hogy ennek látatára a budapesti redakciók kis riporterei felszappanak profétáknak s biztosítják szűk látókörü olvasóikat, hogy itt a hit, a vallás, az egyház alkonya.

Ilyen időkben sok embert elhagy a hidegvér. Az egyik rész diadalmában üszik, a másik kétségbeesik — ok nélkül. A harmadik — bár ez sem lát egészen tisztán az „égő tűz”

nagy füstjétől — bizó szemmel néz a jövőbe és — dolgozik. Dolgozik ideális lélekkel, törhetetlen buzgósággal egy jobb korért, erős kézzel mely fundamentumot és egy nagy épület alá, mint egy új, huszadik századbeli szent Ferenc, vállával támogatja a laterani bazilika roskadozni látszó oszlopait.

Ennek a lelkes csapatnak a munkásai között — nem tehettek róla — legfőbbre értékelem azok erőfeszítését, kik az ifjuság lelkét vezetik fel a jövő küzdelmeire.

A közelmúlt napokban egy volt tanítványom keresett fel, ki örvendétesen nyitott szemmel néz a világba s maga is állásánál fogva arra van hivatva, hogy egy szociáldemokrata emporium futóhomokját megkötő akácska szerepét töltsse be. A fiatal leány alig tudta eddig megérteni azt az életet, azt a világnézetet, melyet eddigi életében a szerzetes gimnáziumok nem egy volt növendékénél tapasztalt. Ot perc alatt megértette.

A magyar katolicizmus nagy bűnbánással verheti a melét azokért a mulasztásokért, melyek a mi mostani szomorú állapotainkat előidézték. Nem fessegetem őket, inkább örülök annak, hogy egy új nemzedék, egy andersdankendes Geschlecht lép az eltűnt helyébe s — erős a reményem, hogy a jövőben, bár sok küzdelem,

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

EZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ
Nagy valaszték egy és asztalmentekből,
fehér és színes barchetok stb. Olcsó szabott árak.

Már napok 4 elől

helyett II. Szilveszter pápa hozta be a matematikában ma is nralkodó és fejlesztését lehetővé tevő arabs számokat?

Es tudják-e azt, hogy Roger Bákon szerzetes, ki 1292-ben halt meg, találta ki a látcsövet és nagyító üveget?

Tudják-e azt, hogy Kopernikusz Regiomontanus regensburgi püspök és Kuzai Miklós bíbornok voltak, a kik elsőnek állították a ma már általánosan elfogadott nézetet, hogy nem a nap forog a föld körül, hanem ellenkezőleg.

Es tudják-e azt, hogy X. Leo korszakát aranykorszaknak nevezték azért, mert ő virágoztatta föl a tudományt, művészetet és irodalmat és személyes barátja volt művelőinek.

Tudják-e azt, hogy az első, modern, rendszeres népiskolát de la Salle francia pap alapította? Hogy a siketnémákat legelőször a spanyol Pedro de Ponce és utána l'Epée barátok oktatták? Hogy Schwartz Berthold szerzetes találta fel a puskaport D' Aresso a zenei skálát, egy bajor szerzetes az üvegfestészetet, Cavalieri jezsuita (1747) a polikromiát. Béda angol barát a számtannak új irányt adott, Valentin Vazul elsőnek alkalmazta a vegytant, Sama jezsuita a vakokat olvasni tanította, Gusmac Berthold (1729) elsőnek alkalmazta a léggömböt Dunn jezsuita (1816) Preston városában szervezte az első gáztársaságot stb.

Es után még azt kiabálják: a papok, a szerzetesek a haladás ellenségei!

Mitől erre az „Ujkorszak“ szerkesztősége?

Igazán meglepő symptoma, hogy ezek az urak Magyarországon már annyira fölháborodtak, hogy a védekezés álláspontjáról a támadás pólcára léptek.

A judeo-sociáldemokrácia veszedelmének mondja a szerzetesek betelepülését! Hát az a bevándorolt pájeszos banda hasznos a nemzetre nézve? Hát a kultúrával haladásal megegyező az, hogy ezrivel vándorol be az a sok erkölcsileg romlott, minden foglalkozás nélküli lengyel had?

Ismerjük ezt a politikát. Hát csak folytassák, ez csak siettetni fogja azon időpontnak bekövetkezését, midőn a jogaiban és érdekeiben megsértett kereszténység falanksz-

ként fog felkelni és elégtételt vesz ama támadásokért, melyek őt jogtalanul érték. Ez csak siettetni fogja a keresztény restaurációt, s a szabadkőműves kürtösök trombitálása jól lesz az alvó keresztényeknek: *itt az idő hogy az álomból felébredjétek.*

Addig is csak folytassák a piszkos harcmódot. Rágalmazták, piszkították a szerzeteseket — a magyar népet madárijesztőkkel elriasztani nem lehet. Az a fekete sereg befogja tölni továbbra is hivatását, a magyar nép védelme és támogatása mellett. És felvirrad az „új korszak“, mely hogy bekövetkezzék, minden igaz honfinak hő óhaja.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hírek.** Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök tegnap d. u. Budapestre utazott. A főpásztor a jövő vasárnap érkezik vissza székvárosába.

Széchenyi Viktor gróf főispán tegnap néhány napi tartózkodásra a somogyme gyei-Erdősokonyára utazott.

— **Egyházmegyei hírek.** Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök a tegnapi napon kinevezte Szabó János felsővárosi káplánt Lakatos Frigyes dr. helyébe. karkáplánnak, a kiben egy kiváló szónokot, a Kath. Legényegyesület s a Népakadémia egy kedves, jómódoru s agilis vezető nyer. A felsővárosra Baranyai Lajos bicskei segédlelkézt nevezte ki a megyéspüspök.

— **Katonai előléptetések.** Szandai Sréter István és péterfalvi Moirán Elek honvédszázadosok őrnaggyá, Takácsi György főhadnagy századossá, benedekfalvi Luby Pál és Taufer Dezső hadnagyk főhadnagyokká, Schön Béla és Fricsay Rikhard zászlósok hadnagyokká léptek elő.

— **Áthelyezések.** Békés Gyula dr. székesfehérvári és Patlay Gejza budapesti büntetőörvényészeki jegyzőket kölcsönösen áthelyezte az igazságügyminiszter.

— **Tanulmányuton.** Bierbauer Viktor dr., a város főorvosa — amint említettük — nagy jó-téteménnyel lepi meg városunkat: Frankfurtba utazik az Ehrlich-szerum tanulmányozására s tanulmányait városunk lakosságainak javára értékesíteni fogja. A főorvos november hó 5-én utazik el Frankfurtba. Tanulmányútját lényegesen meg fogja könnyíteni az az ajánló levél, amellyel a berlini nagykövet, Szögyény-Marich László gróf az illetékes tényezők figyelmébe ajánlja. A nagykövet az ajánlólevéllel kapcsolatban kifejezte örömét afelett, hogy városunk közegészségügye érdekében némi szolgálatot tehet.

— **Katonai dolgok.** Ma d. e. 10 órakor a vegyes felülvizsgáló katonai bizottság Vértési József elnöklete alatt ejtette meg a vegyes felülvizsgálásokat, amelyre a dunántúli vármegyékéből 21 besorozott legény jelent meg. Alkalmassáknak találtak 2-öt, kórházba utaltak 2-öt, elbocsátottak 17-et.

— **Az Uránia városunkban.** Szombaton kezdődik az Uránia előadásainak több napon át tartó sorozata a szent István terebben. Az első előadás: a „Bűn és Bünhődés“ című lesz. Kezdeté 8 órakor. Jegyek válhatók Krausz Veronánál.

— **Középületek szemléje.** Kerekes Lajos dr. helyettes polgármester elnöklete mellett alakult egy bizottság, amelynek az a feladata, hogy a város középületeit megszemlélje. A bizottság az első szemlélt d. e. tartotta meg. A két izraelita templomot s a ferencrendiek templomát nézték meg.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik boldogult férjem temetésén való megjelenésükkel avagy fájdalमतat a ravatalára tett koszorúkkal enyhíteni kegyeskedtek, fogadják ezuton is hálás köszönetemet. Özv. Eipeltauer Károlyné.

— **Körorvosi állás.** A megüresedett váli körorvosi állásra, amelyhez Vál, Tabajd, Gyuró és Kuldó községek tartoznak nov. 5-éig pályázatot hirdet a főszolgabíró. A körorvos választás 9-én lesz.

— **Halálozások.** Özv. Marton Györgyné Királykut-utcai lakos 64 éves korában elhalálozott. Marton György, lovasberényi jegyző édesanyját gyászolja az elhunytan.

Tóth Anna. Tóth Ferenc, ny. telekkönyvvezető leánya folyó hó 26-án 22 éves korában elhalálozott.

sok erőfeszítés, sok vér és verejtékhullás árán, de — jobb kort érünk.

Ezek s ehhez hasonló gondolatok — melyeknek elmondására e tárcza szük keretei elégtelenek — töltenek el, mikor a székesfehérvári ciszterci rendű főgimnázium *Mária-Kongregációjának* múlt évi jelentését forgatom. Hét éve áll fenn és működik a főgimnáziumi kongregáció s első tagjai már künn az életben dolgozva váltják valóra több-kevesebb hűséggel azokat a szép reményeket, melyeket az alapítók az intézményhez fűltek. Nem céloim a kimerítő tájékozást nyújtó jelentést részletesen ismertetni. A ki az apróbb mozzanatok iránt érdeklődik, bő felvilágosítást talál magában a tizenöt lapos füzetében, melyet a kongregáció volt derék praesese Varga Damján dr. szívesen bocsát rendelkezésére azoknak, kik ez ügyben hozzá fordulnak. Csak néhány vonással akarom megrajzolni azt a mélyen járó, szívós munkát, mit a Kongregáció Szűz Mária lobogója alatt ez évben végezt.

A kongregáció működésének süllypontja az ugynevezett *gyűlésekre* esik. Ezekben edződik meg a fiatal lélek a jövő küzdelmeire. A múlt évben tartott *negyvenkét* gyűlésen mily átalakulás ment végbe a kongregáció *nyolcvannál* több tagjának lelkében, azt csak a jó Isten tudja.

Mit jelent az, hogy (a jelölteket is ideszámítva) száznál több fiatal diák hetenként, kéthetenként, de legalább havonként meggyónt s ugyanakkor (sőt néhány naponként) áldozott, arról csak annak van fogalma, aki legalább némileg tisztában van a lelki élet titkaival. — Városvy Gyula kalocsai érsek, a pécsi és erdélyi püspökök szeretettel teljes soraikkal keresték fel a kongregációt, Prohászka Ottokár megyéspüspök pedig személyesen vett részt az egyik felolvasó ülésen. A kongregáció régi tagjai közül *harmincnyolcan* ujjították meg fogadalmukat. Mindmégannyi fiatalember, kiket künn a világban a vér, a rozsz példa ezer oldalról ostromol. Ez a harmincnyolc „renovo“ az igazi büszkesége, öröme s hovatovább gyümölcsöt hozó virága a kongregációnak.

Egy izben, szent Imre ünnepén a nagy nyilvánosság előtt is megjelent a derék fiatal sereg egy szép ünnepély keretében, melynek fényes lefolyása még élénk emlékezetében él azoknak, kik azon jelen voltak.

A kongregáció által rendezett kirándulásokról, a könyvtár állapotáról, a jövevőkről hűséges beszámoló az évi jelentés, mely záradékul közli a tagok és jelöltek teljes névsorát.

S most végül eljutottam a jelentésnek azon részéhez, melyet érdemesnek tartok külön kiemelni. Akik e sorokat olvassák, látni fogják,

hogy a kongregáció nem egy jámbor imádkozó testület, nem verszegény, pietizmusra, vallási ábrándozásra hajló lelkek melegágya, nem Bet-schwesterék és Betbrüderék képzőintézete, hanem gyakorlólét, tette, sőt ha kell, harcra nevelő intézmény, hasonló a régi görög gymnasionokhoz. Minden tekintetben érdemes a mi szeretetünkre s az ellenség gyűlöletére és — félelmére. Tetszik — nem tetszik, a kongregáció harcosokat nevel a javából, kik — hiszem — nyugodtan állnak ki annak idején a porondra, ha hitüket, egyházukat, meggyőződésüket bántják.

Figyelmesen átolvastam a kongregációi ülések programját s az énekeket, szavakatokat és zeneszámokat épen csak érintve, kiemelem a gyűléseken tárgyalt kérdések cimeit. A szereplők, felolvasók, előadók neveit helyszülke miatt sajnálatlaltl vagyok kénytelenek elhallgatni.

Ime a sokatmondó tartalomjegyzék:
— A régi magyar kongregánisták vallási és hazafiai érdemei. — *Isten léteinek bizonyítása eszközök alapján.* — *Isten léte a világrend.* — Hunyadi Jánosról. — Kongregációk és Mária tisztelet. — A megyés püspök ur nagybőjtői körlevelének ismertetése. — X. Pius pápa élete. — *Keresztény szociális megnyilatkozások az Egyház történelmében.* — *A lélek halhatatlansága.* — *A lélek és az agyvérzés.* — A keresztény vagyunközösségről. — Gyertyaszentelő Boldogasszony a

**Művirág, szárítottvirág
SIRKOSZORÚKAT,**
darabját kor. 1.20-tól, óriási választékban alán!
Knazovitzky Béla divatáruháza.

— **Kolera hír.** A Duna-felől újra kolera-hír érkezik, szerencsére azonban veszedelmet nem jelent. A kis Szászhalombattáról, az első kolera telepről érkezett, de mint a tüzetes vizsgálat megállapította, a száshalombattai halálozás nem a sárga rém áldozata. Ma d. e. az alispáni hivatalba a következő távirati jelentés érkezett:

„Szászhalombattán Völgyi Károly 25-én kolera gyanus tünetek között megbetegedvén, 28-án meghalt. A járásorvos a boncolásnál savós bélhurutot állapított meg. Az esetet megvizsgálás végeit közölték a bakteriológiai intézettel. A lakást fertőtlenítették. A családtagokat öt napig szigorú megfigyelés alá vették. Főszolgabíró.

Rövidesen az első távirat után ez a jelentés érkezett:

„A járásorvos nem tartja kolera gyanusnak. Az illető meghalt és ma d. u. felboncoltatott. Eredmény csak bakteriológiai intézet vizsgálata után lesz megállapítható.“ Főszolgabíró.

Az esetet az alispánt helyettesítő főjegyző azonnal közölte Lauschmann Gyula dr. fő orvossal, a ki a hozzá átküldött aktán a következőképpen intézte el az ügyet: „Tudomásul, egyelőre irattárba helyezendő.“ Szóval a kolera hír nem jelent veszedelmet.

— **Népszámlálás a városban.** A város házában tegnap d. e. értekezlet volt, amelyen Hajdu László dr. min. tanácsos kioktatta a népszámlálás megkezdésére jelentkező biztosokat a népszámlálási eljárásra.

— **Fejérmegyei cukorgyár** címmel legutóbbi számunkban foglalkoztunk a megyei cukorrépatermelők érthetetlen visszahúzó-dásairól. E hirre vonatkozólag egy nagy-répatermelőtől hosszabb cikket kaptunk, a mely meglepő világításban mutatja be a helyzetet. A cikket, közérdekről lévén szó, egész terjedelmében ma tesszük közzé.

mi pártfogónk. — *Eszterházy Miklós nádor vallásos és hazafias érdemeiről. — A fejlődő egyház a kultúra terjesztője. — XIII. Leo pápa-sága és a keresztény szocializmus. — II. Rákóczi Ferenc vallásosságáról. — A szabadakarat. — Az egyházi vagyon. — Pascal valláserkölcs gondolatai és eszméi. — Szűz Mária szive és jelenénei.*

Csekély kivétellel oly témák, melyek bármely apologetikus lyceum műsorán bátran helyet foglalhatnak. Nem becsülöm túl fiatal diákok működését. Tudom jól, hogy az előadások csekély kivétellel nem emelkedtek felül a reális, úgynevezett önképzőkori diák-szintre. De örül a lelkem, mikor azt látom, hogy a kongregáció ifjúsága oly kérdések iránt érdeklődik, oly témákat vesz munkába, melyek a multban nevelődött intelligencia előtt — tisztelet a kivételeknek — igazi terra incognita számba mennek. Őszintén megvallom, hogy a magyar katolicizmus züllött állapotát első sorban annak a tudatlanságnak rováására írom, mely intelligenciánkat a vallási kérdésekben oly szomorúan jellemzi. Akárhány úgynevezett művelt emberünk van, ki tájékozottabb például a japán etikett kérdésekben, vagy Patagonia klimatikus viszonyainak ismeretében, mint azokban az óriási horderű kérdésekben, melyekről a kongregáció VI.—VIII. osztályú diákjai szerény ismereteiket elmondották.

A kongregáció ezirányú működéséért lehet elsősorban hálás a vezető tanár-praeses iránt mindenki, ki fájó szívvel látja az egyház jelen szomorú helyzetét a félelemmel eltelve néz házában borús jövője elé.

Ugy látom, ifjúságunk szívében is van „ignis ardens“ — égő tűz — de nem olyan, amely gyújtogat, éget, rombol: hanem világít, nagy tettekre tüzel és — no valljuk be reményünket — megégeti azt, aki, hozzányul.

Dornis István.

— **A város virilistái.** Ma délelőtt állította össze az igazoló választmány a legtöbb adót fizetők névsorát, a melyet a következőkben közlünk:

	Kor.	fill.
Karl István	9861	46*
Weisz Sándor dr.	3416*	
Weichinger Sándor	3031	21
Boross Sándor	2512	11
Havas Géza	2325	59
Pető Miksa	1990	59*
Szabady József dr.	1842	76*
Ároky Antal dr.	1785	79*
Saára Gyula dr.	1734	26*
Simon György (uj)	1624	78
Pfnn István (uj)	1557	08
Szakolczay Lajos	1425	82
Kégl Miklós	1445	62*
Csöppentky Mihály dr.	1367	24*
Lukács Lajos	1343	20*
Deutsch Ignác	1332	20
Langraf Lajos	1325	68
Kaltenecker Márton	1301	67
Szalay Miklós	1241	16
Grósz Bernát (uj)	1208	40
Farkasdy Dezső	1191	92*
Gánóczy Flóris	1189	80*
Huszár Adolf dr.	1142	02*
Szép Károly (uj)	1141	66
Lukács Sándor (uj)	1138	25
Grósz Aladár	1134	20
Varga Zsigmond dr.	1039	10*
Bierbauer Viktor dr.	1034	80*
Csapó István	1034	69
Kovács Károly (uj)	1023	—
Kohn Adolf	1005	80
Tóth Aladár	994	80
Gerenday Gyula (uj)	974	51
Havranek Jenő	962	12
Say Ferenc	959	71
Montskó Ferenc	944	97
Bernstein Sámuel (uj)	924	81
Pásztor Sándor	906	20*
Weisz Miksa	893	28
Pollák Armin	889	—
Gerő Jakab	880	50
Pataki Armin dr.	867	—*
Kövesi István dr.	864	—*
Knazovitzky Béla	860	35
Barnai Ignác	858	31
Mészöly József	856	04*
Riffer Géza dr. (uj)	856	—*
Pollák Henrik (uj)	853	70*
Tóth Artur	843	64*
Wolkenstein Hermann	855	69
Steiner Jákó dr.	824	10*
Fekete István (uj)	854	74
Nyáry Gábor	790	47
Borchert Jenő dr.	798	56
Deutsch Simon	798	44
Farkas Mihály	792	—
Sági Gyula	792	—
Tőke Pál	771	20
Weisz Antal (uj)	798	88

a *-gal jelöltek adója kétszeresen számít. A felebbezés határideje 15 nap.

— **Az állatvásár mizériái.** Az állatvásárunk tönkrement, illetve, hogy azon száj és körömfájós állatot talált az állatorvosi hatóság, nagyobb bajoknak válhatik forrásává. Ezek megakadályozását célozza az alábbi rendelet, amelyet a megye összes falvaihoz intéz az alispán helyettese, Balassa Sándor, vármegyei főjegyző:

A folyó hó 23-án megtartott székesfehérvári állatvásáron egy darab tehénen ragadós száj és körömfájós állapotot meg.

Ezen beteg állat közvetlenül érintkezett fertőzésre gyanus állatok a vásáron más állatokkal is befertőzhettek.

A ragadós száj és körömfájós betegségnek elhurocolását, terjedését megakadályozandó, utasítom a községek előjáróságát, hogy a székesfehérvári vásárról a községe vizsakerültszavasmarchák marhaleveleit vonja be: az állatokat 10 napra helyezze zár alá s csak 10 napi megfigyelés után s ha teljesen egészségeseknek bizonyulnak, engedje azokat szabad forgalomba. Balassa, főjegyző.

— **Vinkler Nándor DV.** futóházi főnök bucsubankette szombatán este lassz a Szent István-teremben.

— **A legelőkérdés.** A legelők rendezése ügyében ma d. u. volt szemle a helyszínen Polczér Péter gazdasági tanácsos vezetésével, ahol megjelent a miniszteri kiküldött is. A kiküldött bizottság megjelölte a legelőnek azokat a területeit, amelyek legelőre, földmívelésre alkalmassak s amelyek teljesen használatosak. A legelő rendezésének ez a kezelő munkája.

— **Mozi a színházban.** A Székesfehérvári Önkéntes Tűzoltó- és Mentő Egyesület Parancsnoksága folyó évi október hó 30-án a városi színházban, saját pénztára javára mozgófénykép előadást rendez. Műsor: 1. Német császár Banyában. 2. Görbe nap. 3. Pál mint ház tulajdonos. 4. Velencei tűzoltóság. Helyarák: Földszinti és emeleti pányó 1 kor. 20 fill. földszinti zártzék 40 fill. II. emeleti erkély 20 fillér. Karzati ülőhely 14 fillér. II. emeleti és karzati állóhely 10 fillér. Jegyek előre válthatók a tűzoltó őrtanyán és folyó hó 30-án d. e. 9—12 és d. u. 1—3 óráig a városi színház pénztáránál. Kezdeté délután 3 órakor.

— **Vadállományunk védelme.** A főkapitány ma rendelet adott ki a város határában levő vadállomány védelmére. A rendelet akként szól, hogy a vételárúsítók ezután kötelesek az elárúsítás alkalmával okmányokkal igazolni a vad holszerzését.

— **Fatuli Idill.** Pátkáról újságolják nekünk a következő józud falusi históriát: Egyik pátkai urodalomban valami gazdasági eszköz, mondjuk a talicska eltűnt. A „talicska“ eltűnését lopás címén ráfogták a bognarra s ezt a helyzetét elelendőnek találta az ispán, hogy házkutatást tartson bognárnéknál. Csak az asszony volt odahaza, aki természetesen kikelt a gyanúsítás ellen s nem eresztette be a lakásba. És az asszonyi nyelv elégséges volt arra, hogy megakadályozza az inzultust. Azaz mégsem — az ispánnal levő béres elűgrott s nyakonteremtette a menyecskére. A menyecske elvonult a harctérről, de boszuálló haragját szította a toladók ellen; azok felemtek a padlásra, hogy ott is keressék a talicskát, ekkor azonban újra a harctérré lépett az asszony s a gyöngéd nemet jellemző leleményességgel rájuk csukta a padlászajtót. Hiába fogták könyörgőre a dolgozt, az asszony szive nem lágyult meg: Sőt nagy patálját csapva elszaladt a község házára s jelentette, hogy két, betört illetőleg lakásértőt sikerült lefűlennie! S bizony a bíró összes hivatali tekintélyére szükség volt, hogy az ispánék visszakapják a szabadságukat. Most persze a bognárné kerekedett felül s úgy nyakonteremtette az öt felfofozó bérest, hogy az szégyenszemre eltakarodott a helyszínről. Így esett meg Pátkán a tegnapi nap verőfényes délutánján.

— **Egy kis lány halála.** Hercegfalva községéből szomorú hírt jelent tudósítónk: Rácz János hercegfalvai gazda házában mosáshoz készülődtek tegnap délelőtt. Meghordták a vizet, elkészítették a kadákat, a kis 3 éves Annára azonban nem figyeltek kellőképpen. A kis lányka addig játszadozott a mosó kadák körül, míg az egyikbe bele nem esett. Edes anyja vizért volt a kúton, az alatt történt a tragédia, a kis lány vízbe fullása. A boncolás megkezdésére tegnap kiutazott a törvényszék orvosa, Pataky Armin dr., a gondatlan anya ellen pedig beérkezett a fejelentés.

— **Révai Nagy Lexikonát** fölösleges a fővárosi könyvtügnököktől megrendelni; mert azt épúgy szállítja Klöckner Péter udvari könyvkereskedő Székesfehérvárról, részletfizetésre is.

— **Váltót hamiltott.** Zácsik Ferenc sóskuti fiatalember póstulni akart a farsangban, de pénz nem volt a lakodalmi költségekre, miért is egy 100 koronás váltóra ráírta Szűcs József és: üz. Kovács Józsefné jómódu sóskuti lakosok: nyeit s az így meghamisított váltót, az ottani pénzügyetnél leszámloltatta, azon jó reményben, hogy majd ő azt lassankint vissza is fizeti. Turpissága azonban kitűdött s feljelentették. A kir. törvényszék tegnap hozott ítéletet a váltóhamisító ellen, mely alkalommal Zácsik Ferencet 1 évi börtönrre ítélte.

nus alakok. Folyó hó 26-án éjjel 2 órakor 3. anusz alak szurt szemet a rendőröknek a Szömörce-utcában. A rendőrök rájuk tették kezüket. A lefűllet alakok közül az egyik Kovács Kálmán bpesti 20 éves újságkiadónak, a másik Horváth Pál János 24 éves lakatos segédnek, a harmadik Pusztai Ferenc 24 éves könyvtárosnak vallotta magát. Aranygyűrűt, nyakláncot, értékes utazó táskát s abban értékes holmit találtak náluk a mi az ő gyanus voltukat még inkább emelte. A rendőrkapitányság kihallgatta őket, itt azonban olyan össze-vissza beszéltek, hogy a rendőrség indokoltan látta valódi kitérők felderítésére iránt távirati megkereséseket intézen.

A rendőrség távirati megkeresésére válasz érkezett. A letartóztatott alakok előéletére vonatkozólag távirati uton a következőket közli a bpesti rendőrség. Pusztai Ferenc 10 évre kitűtött, Horváth Pál büntetett előleltű alakok, Kovács János Kálmán lopás miatt 7 ízben volt büntetve. A rendőrség eljárása folyik ellenük.

Törvényszéki boncolás. Herculalvi tudósítónk arról értesít bennünket, hogy Rác Anna ottani kisleány folyó hó 24-én megfuladt. A kisgyermek kalája körül bűntényes eset látszik fenforogni, miert is dr. Patáki Armin kir. törvényszéki orvos odautazott a hulla felboncolása végett.

Béresek egymás között. Horváth Ferenc és Juhász Ferenc Sárkeresztes községhez tartozó Borbálapusztai béreslegények f. hó 24-én a közlelő Viktormajorba egy szekér takarmányt szállítottak s midőn a szállítánnyal a rendelkezési helyre értek, ott összevesztek azon, hogy melyikük dobálja le és melyikük hordja be az épületbe a takarmányt. Mindegyik a könnyebb munkát akarta és emiatt annyira jutottak, hogy Horváth a kezében levő vasvillával fejbevégtá társát és a kezét is megszurta neki. Juhász Ferenc 16 napig gyógyuló sérülést szenvedett. Horváth Ferencet feljelentették.

Ha fáj a feje és korpás! Ha hull a haja és zsíros!

mosassa fejét Schampooinggal és Petróllal. (Ondolálás) hajhullásnak, (Manicure) körömápolás, — hajszőkítés és hajfestészet.

Olcsó szabott árak

Nagy raktár hajfonatokban
5 koronától feljebb.

Az összes női hajmunkák — diszfésűk, hajcsatok és hajtűk állandó nagy raktára.

Koronafi K. és fia

főhercegi kamarai fodrászoknál

Nador-utca 13.

Nyilttér.)*

Nyilatkozat.

A fejérmegyei cukorgyár cím alatt lapunk legutóbbi számában szóva tettük azt a szerintünk különösnek látszó anomáliát, hogy a fejérmegyei termelők nagy része kivonja magát a megyében létesülő cukorgyár üzlethözéből és más megyék gyáraikhoz köti magát. Erre néve a következő sorokat kaptuk s minthogy közérdekről van szó, egész terjedelmükben közöljük:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának utolsó számában újra foglalkozik a fejérmegyei cukorgyárral. Csodálkozok, hogy a fejérmegyei repátermelők nem viseltetnek jóakarattal a várme-gyénkben alakulódnak gyárral szemben, hanem repátermelésüket már fennálló cukorgyáraknak több évre előre lekötik.

A fehérvári sajtó mindegyik képviselője

* E nyilatkozatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

lője igazán a legnagyobb jóakarattal támogatta a már régen várva várt, kartellen kívüli fejérmegyei cukorgyár létesítését, hogy azonban mennyire hálátlan munkát végeztek, azt néhány sorommal bátor le-gések igazolni és be fogja látni akkor, hogy lehetetlen egy számító gazdának meg arra gondolni is, hogy repátermelését a fejérmegyei cukorgyárnak biztosítsa.

Folyó évi májusban tárgyalta a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület Blau Arnold ur ajánlatát egy létesítendő mezőgazdasági cukorgyár érdekében. En már akkor kijelentettem, hogy 2 korona 10 fillér és 50% szelet nem az ár, melynek alapján a Gazdasági Egyesület támogasson egy létesítendő cukorgyárat, minthogy ilyen árakat és ennél sokkal magasabbakat a kartellen levő gyárak is fizetnek.

Hogy miert, azt tényleg megérteni nem tudom. Szeptember hónapban, nem tudom, kinek megbízásából, Fejérmegyei Ercsü Cukorgyár R. T. felirattal aquiráltak gazdákat, akik ezen olcsó áron lekötötték a repátermelésüket. Már magában ez is nagyon furcsa, mert hiszen a Fejérmegyei Ercsü Cukorgyár R. T. csak október 1-én alakult meg.

A magyar cukorgyárosok orsz. egyesületének van az elnökségen kívül egy 12 tagból álló választmánya, a melynek sorai-ban látunk két darufalvi Patzenhofer urat, azonkívül látjuk Sedlmayr Ernő urat, megjegyzem, hogy ez a választmány vezet a cukorkartell, amely f. é. október 1-én le-járt, de egy év tartamára meg lett hosszabbítva, csak azzal a különbséggel, hogy az egyes érdekeltek a repabeszterzés terén nem a fennálló rayonok betartásához van-nak kötve. Ez már június 18-án a cukorgyárosok orsz. egyesületének évi jelentésé-ben jelezve van. Természetesen egyik cu-korgyár a másiknak termelési rayonjába csak október 1-én léphet. Ebből most már érthető, hogy miert volt olyan sürgős egy nem létező és meg nem alakult cukorgyár cégére alatt már október 1-je előtt, tehát még akkor, midőn a meglevő gyárak ezt még nem tehették, a repát lehetőleg olcsó árban beszerezni.

Végre október elsején megalakult a Fejérmegyei Cukorgyár, melynek alelnöke darufalvi Patzenhofer Konrad ur, darufalvi Patzenhofer Rudolf és darufalvi Patzenhofer Alfréd urak, továbbá Sedlmayr Ernő ur, aki különben a bukki cukorgyárnak, ugy-zintén a nagyecsenki cukorgyárnak igaz-gatósgági tagja és Csermák Hugó ácsi cu-korgyári gyárigazgató lettek igazgatósgági tagjai. Tehát a cukorkartellnek 6 nagyon is kipróbált képviselője lett igazgatósgági tagja a Fejérmegyei Cukorgyárnak.

Mi történt ezen gyár megalakulása után? A sárvári cukorgyár Fejérmegyében tetemesen felemelte a repáárakat, a Patzenhofer uraknak jóformán tulajdonát képező bukki, ácsi és czenki cukorgyár óriási árakat fizet, de csak olyan gazdáknak, akik a Fejérmegyei Cukorgyár termelői nem lehetnek. Pl. az ácsi cukorgyár Pápa vidékén a termelőknél repátermelésükért 2 kor. 40 f. és annál magasabb árakat és 75% szeletet ad hosszú évekre.

Ezeket kívül talán érdekes lesz még azt is felemlítenem, hogy az idén üzembe helyezett bukki cukorgyár, amelynek a ma annyira ellenlábás báró Hatvani Béla ur és Patzenhofer Konrad ur igazgatósgági tagjai megvették Ószónyban a gróf Gyürky-féle 700 hold repátermést 2 évre 2 kor. 44 fill. árban és 60% ingyen szelet mellett.

Nem különös tehát, hogy Patzenhofer urak épen a mi megyénket és épen ennek a megyének gazdaközöntségét repáárak tekintetében október 1-e után teljesen el-hanyagolták, amidőn épen ezen megyében találkoztak a gazdasági egyesület vezetősége részéről a legnagyobb jóakarattal?

Repá nélkül cukorgyár nem létesülhet. És nekem meggyőződésem, hogy amíg Patzenhofer urak Győr, Sopron és Komárom megyében magas árakat fizetnek repáért, addig a fejérmegyei gazdák, meg a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület támogatásával sem fogják repátermelésüket potom áron oda-ajándékozni!

Igy tehát a Fejérmegyei Cukorgyár-nak igly repája sohasem lesz és a félrevezet-tett gazdaközönségünk olcsón lekötött repáját a már régen fennálló ácsi cukorgyár fogja nagy haszonnal feldolgozni. És szomorú, de tény, hogy a Székesfehérvár és Vidéke f. é. szeptember hó 7-i számában közzétett azon aggályom, hogy a Fejérmegyei Cukorgyár alapításában a cukorkartell-ek egyik képviselője, az ácsi cukorgyár is részvesz, beigazolást nyert.

Ezek után szerkesztő ur talán belátja és méltányolja, hogy a fejérmegyei gazdák miert nem kötik le a fejérmegyei létesítendő cukorgyárral repátermelésüket. Az ácsi gyár a multban nem törődött velünk, repát vonni tőlünk nem is akart, most pedig, hogy a szomszédmegyékben drágán fizeti a repát, a fejérmegyei Ercsü Cukorgyár R. T. cég alatt akar Ácsnak olcsó repát szerezni.

Teljes tisztelettel

Schiesinger Sándor,

Szerkesztői üzenetek

Felcsúti. A beklüdt cikkét — amint tesz-szik látni — közöljük. Azonban változtatunk rajta. Kihagytuk a Dalifkat, Móricokat, Kóbkikat stb. Hogy feire ne tessék bennünket érteni, megmagyarázzuk miert? Fejérmegyében, illetőleg Fehérváron senki nem bántja a másvallásúakat. A zsidók nem bánatnak bennünket, felekezeti bé-kétlenség az egész vonalon nincs. S ha nincs, miert csinálunk mi? Hiszen ami nekünk fáj, másnak is fáj. Ha a fehérvári zsidók bátran és önérzettel dicsekszenek azzal, hogy talán egész Magyarországon nincs nálunknál összeférőbb, megértőbb zsidóság — mondja meg, miert pisz-káljuk föl az ellentéteket mi, a kiket épen a köz-érdek, a békés haladás eszméje vezérel. Mert ha mi itt csipkelődünk, illetőleg általánosítunk, nem azt fogják mondani, hogy a Fejérmegyei Napló a pesti zornaliztákat üti, hanem azt, hogy a Fejérmegyei Naplónak fáj a békesség. Lapunkat a másvallásúak is azért becsülik, mert látják benne a megértésre, az egyetértésre, az okos haladásra való törekvést, látják, hogy nem éket verni akarunk, hanem az ellentéteket elsimítani törekszünk. Az országos dolgokat intézzék el az országos lapok, ha azonban mi tűzünk valamit gombostűhegyre, rögtön kész a föltevés, hogy a fejérmegyeiekkel akarunk kerekét akasztani, akik pedig — amint tetszik tudni — nem bántottak bennünket. Hiába! az llyesimiben nagyon érke-nyek az eniberek, amint hogy mi is olyanok va-gyunk. Tudjuk nagyon jól, hogy nagyon sok-szor nehéz a türelem és önmegtartóztatás, de azt is tudjuk, hogy ha valakit vallási érületében in-dokolatlanul sértünk, olyan sebet vágunk rajta, amelyet behegeszteni évek múlva se lehet. S arról is méltóztatassék meggyőződve lenni, hogy ezt az irányt már évekkal ezelőtt megbeszél-tük a mi bölcs és a nagy messzeségbe ellátó fősze-ritorunkkal, aki azt mondotta: ez a helyes! így van jól! Es amíg a szerkesztői felelősség a mi vál-tainkon nyugszik, így fogunk tenni a jövőben is, még akkor is, ha egyesek megrónak is bennün-ket ezért, ha megalkuvónak vagy bárminek ne-veznek is.

A tárcára vonatkozó ígéretet köszönjük. Ebben a tekintetben nagyon gyengék vagyunk. Lehetőleg azonban rövidébbet kérünk. A folyta-tásos dolgokat a közönység nem szivesen olvassa. Jobb szereti azt, ami nem részletekben elégti ki a kíváncsiságát.

Azian tessék másra is gondolni, necsak papos dologra. A közönséget az aktuális dolgok érdeklik, nemcsak a papokét. Mutassuk meg, hogy felül tudunk emelkedni a magunk szűk körü világra. A másik levelet meg jelszett kapti? Arra nagyon égető volna ám az érdemleges válasz.